

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

19 вересня 2019 року
м.п.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВА НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ»
для підготовки фахівців на першому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2019

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		3
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	3
	1.2.	Лекції	4
	1.3.	Семінарські заняття	5
	1.4.	Самостійна робота студентів	10
	1.5.	Індивідуальні завдання	14
	1.6.	Підсумковий контроль	17
2.	Схема нарахування балів		19
3.	Рекомендовані джерела		20
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		29

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Загальна характеристика соціальних прав та свобод людини і громадянина	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
2.	Загальна характеристика конституційного права на соціальний захист	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
3.	Загальна характеристика гарантій конституційного права на соціальний захист	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
4.	Загальні гарантії конституційного права на соціальний захист	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
5.	Нормативно-правові гарантії конституційного права на соціальний захист	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
6.	Організаційно-правові гарантії конституційного права на соціальний захист	14	4	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
7.	Захист конституційного права на соціальний захист	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
8.	Захист конституційного права на соціальний захист Конституційним Судом України	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-

9.	Міжнародно-правові гарантії права на соціальний захист	14	4	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
	Усього годин	90	22	22	-	-	46	-	-	-	-	-	-

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1.	Загальна характеристика соціальних прав та свобод людини і громадянина	2	-
1.1.	Поняття та класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина		
1.2.	Поняття та місце соціальних прав та свобод людини і громадянина в системі конституційних прав та свобод людини і громадянина		
1.3.	Види соціальних прав та свобод людини і громадянина		
2.	Загальна характеристика конституційного права на соціальний захист	2	-
2.1.	Становлення та розвиток права на соціальний захист на території України		
2.2.	Поняття і сутність конституційного права на соціальний захист		
2.3.	Місце права на соціальний захист в системі конституційних прав та свобод людини і громадянина		
3.	Загальна характеристика гарантій конституційного права на соціальний захист	2	-
3.1.	Поняття гарантій конституційного права на соціальний захист		
3.2.	Класифікація гарантій конституційного права на соціальний захист		
4.	Загальні гарантії конституційного права на соціальний захист	2	-
4.1.	Поняття та види загальних гарантій конституційного права на соціальний захист		
4.2.	Політичні гарантії конституційного права на соціальний захист		
4.3.	Економічні гарантії конституційного права на соціальний захист		
4.4.	Соціальні гарантії конституційного права на соціальний захист		
4.5.	Ідеологічні гарантії конституційного права на соціальний захист		
4.6.	Організаційні гарантії конституційного права на соціальний захист		
5.	Нормативно-правові гарантії конституційного права на соціальний захист	2	-

5.1.	Конституція України як основоположний акт у регулюванні права на соціальний захист		
5.2.	Закони України та підзаконні нормативно-правові акти в галузі соціального захисту		
5.3.	Проблеми нормативно-правового регулювання конституційного права на соціальний захист		
6.	Організаційно-правові гарантії конституційного права на соціальний захист	4	-
6.1.	Роль Верховної Ради України в механізмі забезпечення конституційного права на соціальний захист		
6.2.	Роль Президента України в механізмі забезпечення конституційного права на соціальний захист		
6.3.	Роль органів виконавчої влади в механізмі забезпечення конституційного права на соціальний захист		
6.4.	Роль органів місцевого самоврядування в механізмі забезпечення конституційного права на соціальний захист		
7.	Захист конституційного права на соціальний захист	2	-
7.1.	Адміністративно-правові форми захисту конституційного права на соціальний захист		
7.2.	Судовий захист конституційного права на соціальний захист		
8.	Захист конституційного права на соціальний захист Конституційним Судом України	2	-
8.1.	Питання реалізації конституційного права на соціальний захист в рішеннях Конституційного Суду України		
8.2.	Конституційна скарга як інструмент захисту конституційного права на соціальний захист		
9.	Міжнародно-правові гарантії права на соціальний захист	4	-
9.1.	Міжнародні нормативно-правові гарантії права на соціальний захист		
9.2.	Міжнародні організаційно-правові гарантії права на соціальний захист		
9.3.	Зарубіжний досвід правового регулювання права на соціальний захист		
	Усього	22	-

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Загальна характеристика соціальних прав та свобод людини і громадянина

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Поняття та класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина.
- 1.2. Поняття та місце соціальних прав та свобод людини і громадянина в системі конституційних прав та свобод людини і громадянина
- 1.3. Види соціальних прав та свобод людини і громадянина.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : права людини; свободи людини; зміст прав та свобод, обсяг прав та свобод; конституційні права і свободи людини і громадянина; класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина; покоління прав людини; система конституційних прав та

свобод людини і громадянина; соціальні права та свобод людини і громадянина; класифікація соціальних прав та свобод людини і громадянина; право на працю; право на відпочинок; право на страйк; право на житло; право на достатній життєвий рівень; право на охорону здоров'я; право на медичну допомогу та медичне страхування; право на соціальний захист.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- зміст та обсяг прав та свобод людини і громадянина;
- поняття та особливості соціальних прав та свобод людини і громадянина;
- система конституційних соціальних прав та свобод людини і громадянина.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Загальна характеристика конституційного права на соціальний захист

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Становлення та розвиток права на соціальний захист на території України.
- 2.2. Поняття і сутність конституційного права на соціальний захист.
- 2.3. Місце права на соціальний захист в системі конституційних прав та свобод людини і громадянина

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : конституційне право на соціальний захист; етапи становлення та розвитку права на соціальний захист; соціальний захист; соціальне забезпечення; зміст конституційного права на соціальний захист; обсяг конституційного права на соціальний захист; межі конституційного права на соціальний захист; право на пенсійне забезпечення; право на соціальну допомогу; право на соціальні послуги; право на медичну допомогу.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- співвідношення термінів «соціальний захист» і «соціальне забезпечення»;
- змісту, обсягу та межі конституційного права на соціальний захист;
- комплексний характер конституційного права на соціальний захист.

Семінарське заняття 3

Тема 3. Загальна характеристика гарантій конституційного права на соціальний захист

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Поняття гарантій конституційного права на соціальний захист.
- 3.2. Класифікація гарантій конституційного права на соціальний захист.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : гарантії конституційного права на соціальний захист; механізм забезпечення прав та свобод; здійснення (реалізація) прав та свобод; охорона прав та свобод; захист прав та свобод; суть гарантій права на соціальний захист; зміст гарантій права на соціальний захист; форми гарантій права на соціальний захист; загальні гарантії; спеціальні (юридичні) гарантії; нормативно-правові гарантії; організаційно-правові гарантії; міжнародно-правові гарантії.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- поняття, суть, зміст та форми гарантій конституційного права на соціальний захист;
- чинники ефективності системи гарантій конституційного права на соціальний захист;
- гарантії міжнародного права та гарантії внутрішньодержавного рівня.;
- класифікація гарантій конституційного права на соціальний захист за різними критеріями.

Семінарське заняття 4

Тема 4. Загальні гарантії конституційного права на соціальний захист

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Поняття та види загальних гарантій конституційного права на соціальний захист
- 4.2. Політичні гарантії конституційного права на соціальний захист
- 4.3. Економічні гарантії конституційного права на соціальний захист
- 4.4. Соціальні гарантії конституційного права на соціальний захист
- 4.5. Ідеологічні гарантії конституційного права на соціальний захист
- 4.6. Організаційні гарантії конституційного права на соціальний захист.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : гарантії конституційного права на соціальний захист; політичні гарантії; соціальна політика; економічні гарантії; соціальні гарантії; ідеологічні гарантії; організаційні гарантії.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- система загальних гарантій конституційного права на соціальний захист;
- моделі соціальної політики;
- ідеологічні моделі соціального забезпечення;
- співвідношення організаційних та організаційно-правових гарантій.

Семінарське заняття 5

Тема 5. Нормативно-правові гарантії конституційного права на соціальний захист

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Конституція України як основоположний акт у регулюванні права на соціальний захист.
- 5.2. Закони України та підзаконні нормативно-правові акти в галузі соціального захисту.
- 5.3. Проблеми нормативно-правового регулювання конституційного права на соціальний захист.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : Конституція України; конституційне право на соціальний захист; загальні засади конституційного ладу; законодавство України у сфері соціального захисту; кодифікація законодавства; муніципально-правові акти в сфері соціального захисту.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- конституційне регулювання права на соціальний захист;

- законодавче регулювання права на соціальний захист;
- правове регулювання порядку здійснення права на соціальний захист у підзаконних нормативно-правових актах;
- муніципально-правове регулювання права на соціальний захист;
- шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання права на соціальний захист.

Семінарське заняття 6, 7

Тема 6. Організаційно-правові гарантії конституційного права на соціальний захист

Питання для усного опитування та дискусії

6.1. Роль Верховної Ради України в механізмі забезпечення конституційного права на соціальний захист.

6.2. Роль Президента України в механізмі забезпечення конституційного права на соціальний захист.

6.3. Роль органів виконавчої влади в механізмі забезпечення конституційного права на соціальний захист.

6.4. Роль органів місцевого самоврядування в механізмі забезпечення конституційного права на соціальний захист.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : організаційно-правові гарантії конституційного права на соціальний захист; механізм забезпечення конституційного права на соціальний захист; Верховна Рада України; Уповноважений Верховної Ради України з прав людини; Президент України; допоміжні та дорадчі органи при Президентові України; Кабінет Міністрів України; центральні органи виконавчої влади; місцеві державні адміністрації; органи місцевого самоврядування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- нагляд за дотриманням конституційного права на соціальний захист Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини;
- Президент України як гарант дотримання конституційного права на соціальний захист;
- роль органів виконавчої влади в забезпечення конституційного права на соціальний захист;
- органи місцевого самоврядування в системі органів соціального забезпечення.

Семінарське заняття 8

Тема 7. Захист конституційного права на соціальний захист

Питання для усного опитування та дискусії

7.1. Адміністративно-правові форми захисту конституційного права на соціальний захист

7.2. Судовий захист конституційного права на соціальний захист.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : захист прав людини; адміністративно-правові форми захисту прав людини; оскарження актів органів виконавчої влади; правоохоронні органи, адвокатура, судовий захист; адміністративний позов; адміністративний суд.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- система адміністративно-правих форм захисту конституційного права на соціальний захист;
- порядок оскарження актів органів виконавчої влади у сфері соціального захисту до вищестоящого органу;
- діяльність по захисту та охороні конституційного права на соціальний захист спеціалізованими правоохоронними органами;
- захист конституційного права на соціальний захист суб'єктами надання професійної правничої допомоги;
- порядок судового захисту конституційного права на соціальний захист.

Семінарське заняття 9

Тема 8. Захист конституційного права на соціальний захист Конституційним Судом України

Питання для усного опитування та дискусії

8.1. Питання реалізації конституційного права на соціальний захист в рішеннях Конституційного Суду України.

8.2. Конституційна скарга як інструмент захисту конституційного права на соціальний захист.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : акти Конституційного Суду України; рішення Конституційного Суду України; висновки Конституційного Суду України; Велика палата Конституційного Суду України; Сенат Конституційного Суду України; окрема думка судді Конституційного Суду України; конституційна скарга.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- структура, повноваження та акти Конституційного Суду України;
- правові позиції Конституційного Суду України щодо конституційного права на соціальний захист;
- порядок подання та розгляду конституційної скарги.

Семінарське заняття 10, 11

Тема 9. Міжнародно-правові гарантії права на соціальний захист

Питання для усного опитування та дискусії

9.1. Міжнародні нормативно-правові гарантії права на соціальний захист

9.2. Міжнародні організаційно-правові гарантії права на соціальний захист

9.3. Зарубіжний досвід правового регулювання права на соціальний захист

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : міжнародні стандарти прав людини; міжнародні гарантії; міжнародні нормативно-правові гарантії; міжнародні організаційно-правові гарантії; міжнародний захист прав людини; практика закордонних країн.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- поняття та види міжнародних стандартів в сфері соціального захисту;
- міжнародні-правові договори в сфері соціального захисту;
- захист конституційного права на соціальний захист в Європейському суді з прав людини;
- міжнародні правозахисні організації;
- досвід правового регулювання права на соціальний захист в зарубіжних країнах.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є важливою складовою частиною навчального процесу та має на меті закріплення та поглиблення знань і навичок, одержаних на усіх видах навчальних занять; підготовку до наступних занять, іспиту, формування культури розумової праці з чинними правовими нормами, законодавством та практикою його застосування. Під час самостійної роботи уточнюється коло питань, що підлягають вивченню по темі, аналізується та вивчається нормативний матеріал, наукові джерела, виконуються завдання.

Самостійна робота студента виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички з навчальної дисципліни. Відповіді на питання повинні бути стисло законспектовані з обов'язковими посилання на використані джерела.

Самостійна робота студентів має бути логічно пов'язана з іншими видами навчальних занять. Однак вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми не бажано починати з самостійної роботи студентів.

Від якості самостійної підготовки студентів залежить якість семінарських занять, глибина їх теоретичного змісту й активність студентів.

Самостійна робота є методом глибокого вивчення і творчого засвоєння студентами навчальної програми.

Перевірка самостійної роботи студентів здійснюється викладачами, які проводять семінарські заняття з навчальної дисципліни.

Викладач може обрати один з наступних способів перевірки самостійної роботи:

- проведення перевірки конспектів опрацьованої літератури, яка рекомендується для вивчення теми навчальної дисципліни;
- фронтального усного опитування;
- письмового опитування;
- проведення тестування з вивчених тем;
- розв'язування ситуаційних завдань до навчальної дисципліни.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

Питання самостійної роботи виносяться на поточний і підсумковий семестровий контроль. Для самостійної роботи студентів з кожної теми надається рекомендована література з якою студенти повинні ознайомитися для якісного виконання завдань на самостійну підготовку.

Загальні методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів:

1. Ознайомитися із питаннями, що виносяться на самостійне вивчення студентами.
2. Уважно прочитати матеріал, викладений на лекції і занотований студентами до відповідної теми.
3. Ознайомитися із рекомендованою літературою до відповідної теми (як до семінарського заняття, так і самостійної роботи) і розширити одержані знання під час

лекційного заняття (обсяг представлень про конкретні предмети і явища, що входять у сферу регулювання приватним правом).

4. За бажанням студент може підготувати коротке повідомлення (до десяти хвилин) з найбільш складного і цікавого питання.

5. У випадку необхідності студент може скористатися індивідуальними консультаціями викладача, який читає лекції, а також викладача, який проводить семінарські заняття у навчальній групі.

1.4.1. Завдання по темам

Тема 1. Загальна характеристика соціальних прав та свобод людини і громадянина

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

1.1. Співвідношення соціальних прав з громадянськими, політичними, економічними та культурними правами та свободами.

1.2. Правовий статус особи та його структура.

1.3. Становлення та розвиток соціальних прав та свобод в Україні та світі.

1.4. Проблемність назви соціальних прав.

1.5. Каталог соціальних прав, закріплений в міжнародно-правових актах.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте поняття та види соціальних прав.

2. Окресліть значення гарантій в структурі правового статусу особи.

3. Які існують позиції вчених щодо назви соціальних прав?

4. До якого покоління належать соціальні права?

Тема 2. Загальна характеристика конституційного права на соціальний захист

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

2.1. Становлення та розвиток права на соціальний захист в світі.

2.2. Обмеження права на соціальний захист.

2.3. Зміст та обсяг конституційного права на соціальний захист.

Питання для самоконтролю

1. В чому полягає комплексний характер права на соціальний захист?

2. Назвіть основні науково-теоретичні підходи до визначення правової категорії «право на соціальний захист».

3. Встановіть співвідношення термінів «соціальний захист» та «соціальне забезпечення».

4. В чому може полягати звуження змісту та обсягу права на соціальний захист?

Тема 3. Загальна характеристика гарантій конституційного права на соціальний захист

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

3.1. Поняття, сутність, зміст та форми гарантій права на соціальний захист.

3.2. Місце гарантій в механізмі забезпечення прав людини.

3.3. Класифікація гарантій права на соціальний захист залежно від функціональної спрямованості, форми закріплення, способу захисту, видів правового статусу особи, способу дії тощо.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні науково-теоретичні підходи до визначення правової категорії «гарантії прав людини».
2. Як співвідносяться терміни «механізм забезпечення прав», «гарантії прав», «здійснення (реалізація) прав», «охорона прав» та «захист прав».
3. Поділіть гарантії права на соціальний захист в залежності від виду соціального забезпечення.

Тема 4. Загальні гарантії конституційного права на соціальний захист

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 4.1. Роль загальних гарантій в механізмі забезпечення права на соціальний захист.
- 4.2. Види ідеологічних гарантій.
- 4.3. Види організаційних гарантій.

Питання для самоконтролю

1. Які Ви знаєте ідеологічні моделі соціального забезпечення?
2. Назвіть основні завдання соціальної політики в Україні.
3. В чому полягає різниця між організаційними та організаційно-правовими гарантіями?

Тема 5. Нормативно-правові гарантії конституційного права на соціальний захист

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 5.1. Становлення та розвиток законодавства в сфері соціального захисту в Україні. Кодифікація соціально-забезпечувального законодавства.
- 5.2. Система підзаконних нормативно-правових актів в сфері соціального захисту.
- 5.3. Муніципально-правові акти в сфері соціального захисту.

Питання для самоконтролю

1. Визначте місце і роль міжнародно-правових актів в системі соціально-забезпечувальних нормативно-правових актів.
2. Які гарантії права на соціальний захист закріплені безпосередньо в Конституції України?
3. Проаналізуйте конституційну норму щодо визнання України соціальною державою.
4. Визначте шляхи вдосконалення законодавства в сфері соціального захисту.
5. Розкрийте значення та місце програм соціально-економічного розвитку області, району, міста, села, селища в системі муніципально-правових актів.

Тема 6. Організаційно-правові гарантії конституційного права на соціальний захист

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 6.1. Роль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в захисті конституційного права на соціальний захист.
- 6.2. Повноваження органів виконавчої влади в сфері соціального захисту.
- 6.3. Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері соціального захисту.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть акти реагування Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
2. Якими повноваженнями в сфері соціального захисту наділений Президент України?
3. Визначте до компетенції яких центральних органів виконавчої влади належать питання реалізації соціальної політики в Україні.
4. Чи повинен староста села чи селища сприяти в реалізації соціальних прав жителями відповідного села та селища?

Тема 7. Захист конституційного права на соціальний захист

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 7.1. Порядок подачі та розгляду скарг громадян відповідно до Закону України «Про звернення громадян».
- 7.2. Захист права на соціальний захист спеціалізованими правоохоронними органами.
- 7.2. Роль адвокатури в захисті соціальних прав громадян.
- 7.3. Судова практика в сфері захисту права на соціальний захист.

Питання для самоконтролю

1. Протягом якого строку має бути подана скарга?
2. Назвіть строк розгляду скарги.
3. До компетенції яких судів належать справи про оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень в сфері соціального захисту?
4. Правові позиції Верховного Суду у справах зі спорів в сфері соціального захисту.
5. Хто може бути представником в суді у спорах щодо захисту соціальних прав?

Тема 8. Захист конституційного права на соціальний захист Конституційним Судом України

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 8.1. Роль Конституційного Суду України в захисті права на соціальний захист.
- 8.2. Вимоги до конституційної скарги.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте окремі правові позиції Конституційного Суду України, висловлені ним у рішеннях з питань соціального захисту.
2. В чому різниця між рішеннями та висновками Конституційного Суду України?
3. Охарактеризуйте процедуру розгляду конституційної скарги.

Тема 9. Міжнародно-правові гарантії права на соціальний захист

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 9.1. Еволюція міжнародно-правових договорів в сфері соціального захисту.
- 9.2. Міжнародні стандарти права на соціальний захист, закріплені в конвенціях Міжнародної організації праці.
- 9.3. Європейський кодекс соціального забезпечення.
- 9.4. Європейська соціальна хартія.

Питання для самоконтролю

1. Які міжнародно-правові акти в сфері соціального захисту є обов'язковими для України?

2. Проаналізуйте зміст окремих конвенцій Міжнародної організації праці в сфері соціального захисту.
3. Позитивний досвід якої зарубіжної країни в регулюванні права на соціальний захист варто запровадити в Україні?

1.5. Індивідуальні завдання

1.5.1. Основні вимоги до написання індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання передбачаються у формі реферату.

Тема реферату обирається студентом добровільно або закріплюється за студентом викладачем на початку семестру і виконується за ustalеними вимогами. Виконання реферату передбачає:

- підбір та опрацювання літератури за темою;
- складання плану і виконання роботи (вступ, *перше питання* — розкриття теоретичних аспектів проблеми, виклад основних ідей та пропозицій авторів; *друге питання* — аналіз фактичних та статистичних даних; висновки; список використаної літератури та інформаційних джерел);

Метою виконання рефератів є закріплення і систематизація студентами отриманих знань у процесі участі в аудиторних заняттях і самостійної роботи.

Для виконання реферату студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, інструктивно-методичні матеріали, науково-монографічну літературу, судову практику, статистичні дані, аналітичну інформацію органів управління. Реферат має містити зіставлення різних точок зору з досліджуваного питання.

Роботи виконуються комп'ютерним способом з одностороннім розміщенням тексту на папері формату А4 (210 мм x 297 мм) з дотриманням прийнятих у діловодстві стандартних берегів : лівого — 30 мм, верхнього та нижнього — 20 мм, правого — не менше 10 мм.

Робота починається з титульного аркуша. Нумерація аркушів роботи починається з титульного аркуша. Номер на титульному аркуші не проставляється.

Обсяг роботи має забезпечувати належне висвітлення завдання і повинно бути виконано шрифтом Times New Roman кеглем 14 з 1,5 міжрядковим інтервалом.

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с.8].

Загальний обсяг реферату має становити до 15 сторінок формату А4.

Титульний аркуш реферату оформлюється за зразком 2.

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДИ ЮЗЬКОВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Денна форма навчання**

**Навчальна дисципліна:
Конституційні гарантії права на соціальний
захист**

РЕФЕРАТ
на тему:
„ ... назва теми ... „

Виконала:
Хавронюк
Вікторія Дмитрівна,
студент 1 курсу
зі спеціальності
232 Соціальне забезпечення

Перевірила:
Галус Олена Олександрівна,
к.ю.н, доцент

Виклад роботи подається за наведеним нижче порядком.

ЗМІСТ		Стор.
	Вступ	-
		2
1.	(назва першого розділу)	-
		3
2.	(назва другого розділу)	-
		6
3.	(назва третього розділу)	-
		9
	Висновки	-
		12
	Список використаних джерел	-
		14
Вступ		
.....		
<i>(Виклад змісту вступу)</i>		
.....		
1. (назва першого розділу)		
.....		
<i>(Виклад змісту першого розділу)</i>		
.....		
2. (назва другого розділу)		
.....		
<i>(Виклад змісту другого розділу)</i>		
.....		
3. (назва третього розділу)		
.....		
<i>(Виклад змісту третього розділу)</i>		
.....		
Висновки		
.....		
<i>(Виклад змісту висновків)</i>		
.....		
Список використаних джерел		
1.	<i>(реквізити джерела)</i>
2.	<i>(реквізити джерела)</i>
3.	<i>(реквізити джерела)</i> <i>(і т.д. відповідно до вимог оформлення списку джерел).</i>

Нижче списку використаних джерел рукописним способом зазначаються дата виконання реферату і особистий підпис студента.

1.5.2. Тематика індивідуальних завдань

1.5.2.1. Теми рефератів

1. Шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання конституційного права на соціальний захист.
2. Співвідношення права на соціальний захист та інших соціальних прав.
3. Політичні гарантії конституційного права на соціальний захист
4. Економічні гарантії конституційного права на соціальний захист
5. Соціальні гарантії конституційного права на соціальний захист
6. Ідеологічні гарантії конституційного права на соціальний захист
7. Організаційні гарантії конституційного права на соціальний захист.
8. Захист конституційного права на соціальний захист Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.
9. Повноваження Президента України в сфері соціального захисту.
10. Повноваження місцевих державних адміністрацій в сфері соціального захисту.
11. Повноваження обласних і районних рад в сфері соціального захисту.
12. Повноваження сільських, селищних, міських, районних в містах рад в сфері соціального захисту.
13. Повноваження сільських, селищних, міських голів в сфері соціального захисту.
14. Повноваження виконавчих комітетів сільських, селищних, міських, районних в містах рад в сфері соціального захисту.
15. Захист права на соціальний захист спеціалізованими правоохоронними органами.
16. Роль адвокатури в захисті соціальних прав громадян.
17. Судова практика в сфері захисту права на соціальний захист.
18. Роль Конституційного Суду України в захисті права на соціальний захист.
19. Міжнародні стандарти права на соціальний захист, закріплені в конвенціях Міжнародної організації праці.
20. Правове регулювання права на соціальний захист в зарубіжних країнах.

Оцінювання результатів виконання рефератів здійснюється відповідно до чинної в університеті системи оцінювання знань в умовах запровадження Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) і включається до поточної успішності.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

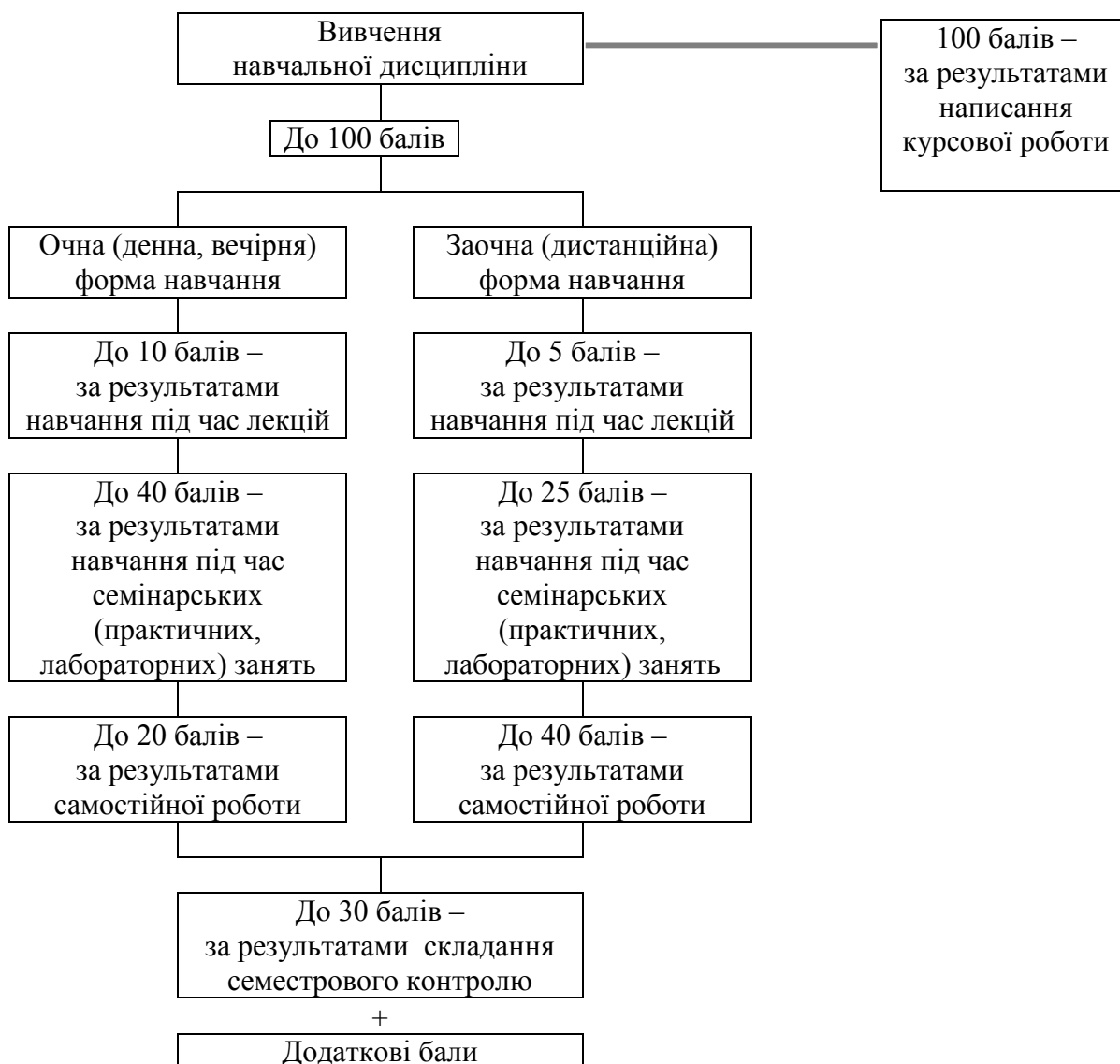
1. Поняття та класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина.
2. Поняття та місце соціальних прав та свобод людини і громадянина в системі конституційних прав та свобод людини і громадянина.
3. Види соціальних прав та свобод людини і громадянина.
4. Становлення та розвиток права на соціальний захист на території України.
5. Поняття і сутність конституційного права на соціальний захист.
6. Змісту, обсягу та межі конституційного права на соціальний захист.
7. Місце права на соціальний захист в системі конституційних прав та свобод людини і громадянина.
8. Поняття гарантій конституційного права на соціальний захист.
9. Класифікація гарантій конституційного права на соціальний захист.
10. Поняття та види загальних гарантій конституційного права на соціальний захист.

11. Політичні гарантії конституційного права на соціальний захист.
12. Економічні гарантії конституційного права на соціальний захист.
13. Соціальні гарантії конституційного права на соціальний захист.
14. Ідеологічні гарантії конституційного права на соціальний захист.
15. Організаційні гарантії конституційного права на соціальний захист.
16. Поняття та види нормативно-правових гарантій конституційного права на соціальний захист.
17. Конституція України як основоположний акт у регулюванні права на соціальний захист.
18. Закони України в галузі соціального захисту.
19. Система підзаконних нормативно-правових актів в галузі соціального захисту.
20. Муніципально-правові акти в галузі соціального захисту.
21. Проблеми нормативно-правового регулювання конституційного права на соціальний захист.
22. Поняття та види організаційно-правових гарантій конституційного права на соціальний захист.
23. Роль Верховної Ради України в механізмі забезпечення конституційного права на соціальний захист.
24. Роль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в захисті конституційного права на соціальний захист.
25. Роль Президента України в механізмі забезпечення конституційного права на соціальний захист.
26. Роль органів виконавчої влади в механізмі забезпечення конституційного права на соціальний захист.
27. Повноваження місцевих державних адміністрацій в сфері соціального захисту.
28. Повноваження місцевих рад в сфері соціального захисту.
29. Повноваження виконавчих комітетів сільських, селищних, міських, районних в містах рад в сфері соціального захисту.
30. Адміністративно-правові форми захисту конституційного права на соціальний захист.
31. Порядок оскарження актів органів виконавчої влади у сфері соціального захисту до вищестоящего органу.
32. Захист права на соціальний захист спеціалізованими правоохоронними органами.
33. Захист конституційного права на соціальний захист суб'єктами надання професійної правничої допомоги.
34. Судовий захист конституційного права на соціальний захист.
35. Питання реалізації конституційного права на соціальний захист в рішеннях Конституційного Суду України.
36. Конституційна скарга як інструмент захисту конституційного права на соціальний захист.
37. Міжнародні нормативно-правові гарантії права на соціальний захист.
38. Міжнародні організаційно-правові гарантії права на соціальний захист.
39. Захист конституційного права на соціальний захист в Європейському суді з прав людини.
40. Зарубіжний досвід правового регулювання права на соціальний захист.

Структура залікового білету включає 30 тестових завдань.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 11 лекцій за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій										
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Денна	11	0,9	1,8	2,7	3,6	4,5	5,5	6,4	7,3	8,2	9,1	10,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 11 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	9 тем	Номер теми									Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	1	2	2	2	2	2	2	2	16
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	4									4
	Усього балів										20

3. Рекомендовані джерела

Тема 1. Загальна характеристика соціальних прав та свобод людини і громадянина

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. Голос України. 2008. № 236.
3. Горбань О. П. Правовий та соціальний статус іноземця та особи без громадянства. Форум права. 2007. № 1. С. 26-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2007_1_8.
4. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: підручн. Київ: Всеукр. асоціація видавців „Правова єдність”, 2008. 350 с.
5. Сташків, Б.І. Гарантії права на соціальне забезпечення : навчальне видання. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. 100 с.
6. Шибаніц Д.М. Сучасна проблематика «теорії поколінь прав людини» в умовах європейської міждержавної інтеграції. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2015. Випуск № 31. Том 1. С. 57–61.

Тема 2. Загальна характеристика конституційного права на соціальний захист

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. Голос України. 2008. № 236.
3. Міжнародний пакт ООН про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_042
4. Богословська Ж.М. Види конституційного права людини і громадянина на соціальний захист в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2010. № 5. С. 106–110.
5. Болотіна Н.Б. Право людини на соціальний захист в Україні. К. : Знання, 2010. 107 с.

6. Булкат Л.М. До питання про юридичну природу конституційного права громадян на соціальний захист / Громадянське суспільство в Україні: проблеми забезпечення правотворчої діяльності : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (1-2 квітня 2016 р.). Х : Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016. – С. 22-26.
7. Булкат Л.М. Право на соціальний захист у системі конституційних прав і свобод громадян / 20-річчя Конституції України: національна традиція та європейські стандарти конституціоналізму : Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції (22 червня 2016 р.). – К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2016. – С. 166-171.
8. Гончаров А.В. Щодо питання періодизації історії соціального захисту населення України. Вісник Донецького національного університету. Серія В: Економіка і право. 2014. Вип. 2. С. 103–106.
9. Дараганова Н. В. Розмежування понять «соціальний захист» та «соціальне забезпечення». Юридична наука. 2012. № 8. С. 46-51.
10. Кириченко Ю.В. Класифікація прав і свобод людини і громадянина за Конституцією України: теоретичні та практичні аспекти / Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди. Серія Право. Випуск 21. 2014. С. 26–32.
11. Сташків, Б.І. Гарантії права на соціальне забезпечення : навчальне видання. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. 100 с.
12. Яковлева Г. О. До проблеми співвідношення соціального захисту та соціального забезпечення. Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 7–8 квіт. 2017 р.). Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2017. С. 91-92.
13. Яковлева Г. О. Зміст поняття конституційного права людини на соціальний захист. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 2 (252). С. 100-104.

Тема 3. Загальна характеристика гарантій конституційного права на соціальний захист

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. Голос України. 2008. № 236.
3. Міжнародний пакт ООН про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_042
4. Дмитренко Ю. Соціальний захист без гарантій його реалізації – фікція. Віче. 2004 №4. С. 62–66.
5. Рудик В. Щодо питання про конституційні гарантії права людини та соціальний захист. Підприємництво, господарство і право. 2005. №6. С. 25–28.
6. Сивак С. Конституційні гарантії права на пенсійне забезпечення і пенсійна реформа. Право України. 1997. № 12. С. 70–74.
7. Синчук С. Гарантування гідного рівня життя особи у сфері соціального забезпечення. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2011. Вип. 52. С. 234-242.
8. Сташків Б.І. Гарантії права на соціальне забезпечення : навчальне видання. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. 100 с.

Тема 4. Загальні гарантії конституційного права на соціальний захист

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Бульба В. Г. Соціальні функції держави: моногр. Харків: Вид-во Асоціації докторів наук державного управління, 2011. 264 с.
3. Вашкович В. В. Зміст та реалізація соціальної функції держави. Порівняльно аналітичне право. 2017. № 3. С. 113-115.

4. Колосовська І. І. Сучасні підходи у реформуванні соціальної політики держави як регулятора розвитку соціальної сфери. Ефективність державного управління. 2015. Вип. 43. С. 152-158.
5. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: моногр. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. 244 с.
6. Сковронський Д. М. Теоретичні аспекти змісту соціальної функції Української держави. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2011. № 8. С. 164-173.
7. Шашків Б.І. Гарантії права на соціальне забезпечення : навчальне видання. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. 100 с.
8. Шаптала Н. Гарантії забезпечення соціального захисту прав людини : практика Конституційного Суду України . URL: <http://www.ccu.gov.ua/uk/publish/article/163001>

Тема 5. Нормативно-правові гарантії конституційного права на соціальний захист

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 6.07.2005 р. Офіційний вісник України. 2005. №32. Ст. 1918.
3. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. Голос України. 1998. 24 лют.
4. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. Голос України. 2012. № 188.
5. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI. Голос України. 2013. № 22.
6. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. Голос України. 1992. 16 груд.
7. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III. Голос України. 2000. № 245.
8. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV. Голос України. 2005. № 23.
9. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. Голос України. 2014. № 225.
10. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. Голос України. 2003. № 157.
11. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 22. Ст. 171.
12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. Голос України. 1999. 3 лист.
13. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI. Голос України. 2012. № 153-154.
14. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV. Голос України. 2003. № 154.
15. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 21. Ст.252.
16. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#n207>
17. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>

18. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 45. Ст.425.
19. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 р. № 796-ХІІ. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 16. Ст.200.
20. Деякі питання соціального захисту постраждалих учасників Революції Гідності: постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2018 р. № 119. Урядовий кур'єр. 2018, № 46.
21. Положення про дитячий будинок сімейного типу: постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 р. № 564. Офіційний вісник України. 2002. № 18. Ст. 12.
22. Положення про Міністерство соціальної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 р. № 423. Офіційний вісник України. 2015. № 51.
23. Болотіна Н. Б. Законодавство України в сфері соціального захисту населення та перспективи його розвитку. Соціальне законодавство України: теоретичні і практичні проблеми розвитку: матеріали наук.-практ. семінару (м. Київ, 23 берез. 2005 р.). Київ, 2005. С. 10-18.
24. Гірник О.О. Щодо проблеми вдосконалення законодавства України про соціальне обслуговування. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2014. № 810 : Юридичні науки. С. 231–236.
25. Кочемировська О. О., Пищуліна О. М. Основні напрями оптимізації системи соціального захисту в Україні: аналіт. доп. Київ: НІСД, 2012. 88 с.
26. Новосельська І. Кодифікація законодавства України із соціального забезпечення. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 7. С. 43-45.
27. Сташків Б.І. Гарантії права на соціальне забезпечення : навчальне видання. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. 100 с.

Тема 6. Організаційно-правові гарантії права на соціальний захист

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 05.02.2015р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. ОВУ. 2014. № 20. Ст. 619.
4. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року. Урядовий кур'єр від 12.04.2011 р. № 66.
5. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20–21, ст. 190.
6. Бальцій Ю. Правовий статус міського голови в Україні. О.: Фенікс, 2007. 176 с.
7. Кампо В.М. Місцеве самоврядування в Україні. К.: Ін-Юре, 1997. 34 с.
8. Куйбіда В.С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування. К.: МАУП, 2004. 432 с.
9. Сташків Б.І. Гарантії права на соціальне забезпечення : навчальне видання. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. 100 с.
10. Яковлева Г. О. Держава та її органи як суб'єкти права соціального забезпечення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. Випуск 34. Т. 2. С. 42-44.

Тема 7. Захист конституційного права на соціальний захист

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Кодекс адміністративного судочинства України від 6.07.2005 р. Офіційний вісник України. 2005. №32. Ст. 1918.
3. Про звернення громадян: Закон України від 2.10.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №47. Ст. 256.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 05.02.2015р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
6. Про прокуратуру: Закон України; Перелік від 14.10.2014 № 1697-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
7. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
8. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
9. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80>
10. Постанова Окружного адміністративного суду м. Києва від 17.09.2015 р. по справі № 826/6362/15 / Єдиний державний реєстр судових рішень України . URL: http://cons.parus.ua/_doc_view.asp?rnх=09UY1494076c08fc8137579e5f5d4e1644d38
11. Сташків Б.І. Гарантії права на соціальне забезпечення : навчальне видання. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. 100 с.

Тема 8. Захист конституційного права на соціальний захист Конституційним Судом України

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 р. ВВРУ. 2017. №35. ст. 376.
3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин першої, другої статті 2 Закону України «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування» (справа про надання допомоги по тимчасовій непрацездатності) № 1–рп/2005 від 17.03.2005 р. Вісник Конституційного суду України. 2005. № 1. Стор. 3.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень підпункту «б» підпункту 4 пункту 3 статті 7 Закону України «Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», пункту 1, абзацу третього пункту 5, пункту 9, абзаців другого, третього пункту 10, пункту 11 розділу I Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» (справа про страхові виплати) № 20–рп/2008 від 08.10.2008 р. Офіційний вісник України. 2008. № 80. Стор. 63. Ст. 2698.
5. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 60 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини першої статті 103 Конституції України в контексті положень її статей 5, 156 та за конституційним зверненням громадян Галайчука Вадима Сергійовича, Подгорної Вікторії Валентинівни, Кислої Тетяни Володимирівни про офіційне тлумачення положень частин другої,

- третьої, четвертої статті 5 Конституції України (справа про здійснення влади народом) № 6–рп/2005 від 5.10.2005 р. Урядовий кур’єр від 19.10.2005 р. № 198.
6. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м’якого покарання) № 15–рп/2004 від 2.11.2004 р. Урядовий кур’єр від 17.11.2004 р. № 219.
 7. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням правління Пенсійного фонду України щодо офіційного тлумачення положень статті 1, частин першої, другої, третьої статті 95, частини другої статті 96, пунктів 2, 3, 6 статті 116, частини другої статті 124, частини першої статті 129 Конституції України, пункту 5 частини першої статті 4 Бюджетного кодексу України, пункту 2 частини першої статті 9 Кодексу адміністративного судочинства України в системному зв’язку з окремими положеннями Конституції України» № 3–рп/2012 від 25.01.2012 р. Вісник Конституційного Суду України. 2012. № 2. Стор. 2.
 8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками) № 5–рп/2005 від 22.09.2005 р. Урядовий кур’єр від 5.10.2005 р. № 188.
 9. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 45 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин третьої, четвертої статті 59 Закону України «Про Державний бюджет України на 2003 рік» (справа про соціальний захист військовослужбовців та працівників правоохоронних органів) № 7–рп/2004 від 17.03.2004 р. Урядовий кур’єр від 21.04.2004. № 75.
 10. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 44, 47, 78, 80 Закону України «Про Державний бюджет України на 2004 рік» та конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин другої, третьої, четвертої статті 78 Закону України «Про Державний бюджет України на 2004 рік» (справа про зупинення дії або обмеження пільг, компенсацій і гарантій) № 20–рп/2004 від 1.12.2004 р. Урядовий кур’єр від 30.12.2004. № 250.
 11. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 93 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення абзацу другого пункту 2 про визначення стажу наукової роботи «з дати присудження наукового ступеня або присвоєння вченого звання» Постанови Кабінету Міністрів України «Про перелік посад наукових працівників державних наукових установ, організацій та посад науково–педагогічних працівників державних вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, перебування на яких дає право на одержання пенсії та грошової допомоги при виході на пенсію відповідно до Закону України «Про наукову і науково–технічну діяльність» від 27 травня 1999 року (справа щодо стажу наукової роботи) № 9–рп/2001 від 19.06.2001 р. Офіційний вісник України. 2001. № 26. Стор. 89. Ст. 1182.
 12. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 29, 36, частини другої статті 56, частини другої статті 62, частини першої статті 66, пунктів 7, 9, 12, 13, 14, 23, 29, 30, 39, 41, 43, 44, 45, 46 статті 71, статей 98, 101, 103, 111 Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» (справа

- про соціальні гарантії громадян) № 6–рп/2007 від 09.07.2007 р. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0a6p710-07>
13. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями 49 народних депутатів України, 53 народних депутатів України і 56 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 4 розділу VII «Прикінцеві положення» Закону України «Про Державний бюджет України на 2011 рік» № 20–рп/2011 від 26.12.2011 р. Вісник Конституційного суду України. 2012. № 1. Стор. 93.
 14. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями 55 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 58, 60 Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» та Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пунктів 2, 3, 4, 5, 8, 9 частини першої статті 58 Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» і підпункту 1 пункту 1 Закону України «Про деякі заходи щодо економії бюджетних коштів» (справа щодо пільг, компенсацій і гарантій) № 5–рп/2002 від 20.03.2002 р. Вісник Конституційного суду України. 2002. № 2. Стор. 10.
 15. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Верховного Суду України та 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень абзаців третього, четвертого пункту 13 розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» та офіційного тлумачення положення частини третьої статті 11 Закону України «Про статус суддів» (справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання) № 8–рп/2005 від 11.10.2005 р. Урядовий кур’єр від 09.11.2005. № 213.
 16. Іващенко В.І. Окрема думка судді Конституційного Суду України стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 44, 47, 78, 80 Закону України «Про Державний бюджет України на 2004 рік» та конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин другої, третьої, четвертої статті 78 Закону України «Про Державний бюджет України на 2004 рік» (справа про зупинення дії або обмеження пільг, компенсацій і гарантій) № 20–рп/2004 від 1.12.2004 р. Урядовий кур’єр від 30.12.2004. № 250.
 17. Маркуш М.А. Окрема думка судді Конституційного Суду України стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень підпункту «б» підпункту 4 пункту 3 статті 7 Закону України «Про страхові тарифи на загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», пункту 1, абзацу третього пункту 5, пункту 9, абзаців другого, третього пункту 10, пункту 11 розділу I Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» (справа про страхові виплати) № 20–рп/2008 від 08.10.2008 р. Офіційний вісник України. 2008. № 80. Стор. 63. Ст. 2698.
 18. Сташків Б.І. Гарантії права на соціальне забезпечення : навчальне видання. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. 100 с.
 19. Стецюк П.Б. Окрема думка судді Конституційного Суду України стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням правління Пенсійного фонду України щодо офіційного тлумачення положень статті 1, частин

першої, другої, третьої статті 95, частини другої статті 96, пунктів 2, 3, 6 статті 116, частини другої статті 124, частини першої статті 129 Конституції України, пункту 5 частини першої статті 4 Бюджетного кодексу України, пункту 2 частини першої статті 9 Кодексу адміністративного судочинства України в системному зв'язку з окремими положеннями Конституції України. Вісник Конституційного суду України. 2012. № 2. Стор. 25.

20. Ткачук П.М. Окрема думка судді Конституційного Суду України стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин першої, другої статті 2 Закону України «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування» (справа про надання допомоги по тимчасовій непрацездатності) № 1–рп/2005 від 17.03.2005 р. Урядовий кур'єр від 06.04.2005. № 63.
21. Шаповал В.М. Окрема думка судді Конституційного Суду України стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин першої, другої статті 2 Закону України «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування» (справа про надання допомоги по тимчасовій непрацездатності) № 1–рп/2005 від 17.03.2005 р. Урядовий кур'єр від 06.04.2005. № 63.

Тема 9. Міжнародно-правові гарантії права на соціальний захист

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. Голос України. 2006. № 62.
3. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969 р. URL: zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_118
4. Європейська конвенція про соціальне забезпечення від 14.12.1972 р. №ETS№78. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_581
5. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 р. URL:Режим доступу : <http://www.humanities.edu.ru/db/msg>.
6. Європейський кодекс соціального забезпечення від 16.04.1964 р. №ETS №48. URL: zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_329
7. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. Голос України. 2008. № 236.
8. Конвенція МОП № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення від 28.06.1952 р. Офіційний вісник України. 2016. № 28.
9. Конвенція МОП № 131 про встановлення мінімальної заробітної плати з особливим урахуванням країн, що розвиваються від 22.06.1970 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/993_149
10. Конвенція МОП № 35 про обов'язкове страхування по старості працівників промислових і торговельних підприємств, осіб вільних професій, а також надомників і домашніх служників від 29.06.1933 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_198
11. Міжнародний пакт ООН про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_042
12. Баймуратов М. О., Савич О. С. Міжнародно-правові зобов'язання держав у сфері становлення альтернативних форм соціального страхування: моногр. Одеса: Фенікс, 2009. 280 с.
13. Бірюк Л. Розвиток європейського соціального законодавства: закономірності і протиріччя. Вісник Конституційного Суду України. 2013. № 3. С. 146–155.

14. Верещинський Ю. О. Імплементация європейських міжнародно-правових норм про соціальні права у конституціях європейських держав. Актуальні проблеми держави і права. 2005. Вип. 24. С. 178-182.
15. Глазко Н.Д. Зарубіжний досвід забезпечення соціальної сфери. Ефективна економіка. 2014. № 5. С. 115–125. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3059>
16. Запара С. І. До питання про сутність соціального міжнародного стандарту. Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: тези наук. допов. та наук. повідом. учасн. III Міжнарод. наук.-практ. конф. / за ред. В. В. Жернакова. Харків: Кросроуд, 2011. С. 32.
17. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Велікода проти України» від 3 червня 2014 року. URL: old.minjust.gov.ua/file/41511
18. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Ейрі проти Ірландії» від 9.10.1979 р. . URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/980_332
19. Савич О. С. Міжнародні соціальні стандарти прав людини: сутність та значення. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_pr/2009_2/24.pdf
20. Сташків Б.І. Гарантії права на соціальне забезпечення : навчальне видання. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. 100 с.
21. Шумило М. М. Міжнародні стандарти в сфері соціального захисту. Університетські наукові записки. 2012. № 3. С. 243-249.
22. Яковлева Г. О. Міжнародно-правові стандарти права людини на соціальне забезпечення. Науковий вісник публічного та приватного права. 2016. Випуск 2. Ч. 1. С. 34-38.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

<http://portal.rada.gov.ua/> - Верховна Рада України

<http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського

<http://www.ccu.gov.ua/> - Конституційний Суд України

<https://court.gov.ua/> - Судова влада України

www.ombudsman.gov.ua - Уповноважений ВРУ з прав людини

<http://www.adm.km.ua/> Хмельницької обласної державної адміністрації

<http://www.km-oblrada.gov.ua/>- Хмельницької обласної ради

<http://www.khmelnysky.com/> - Хмельницької міської ради

<http://www.univer.km.ua/> - Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Розробник навчально-методичних рекомендацій:

доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

12 вересня 2019 року

О.О. Галус

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права
13 вересня 2019 року, протокол № 2.

Завідувач кафедри _____

13 вересня 2019 року

О.М. Буханевич

Декан юридичного факультету

13 вересня 2019 року

С.А. Крушинський

Погоджено методичною радою університету
19 вересня 2019 року, протокол № 2.

Голова методичної ради _____

19 вересня 2019 року

І.Б. Ковтун